

[Strona Główna](#) > ... > [Sprawy Rodzinne I Dziedziczenie](#) > [Alimenty](#) > [Czechia](#)

Alimenty

Autor treści:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

„Alimenty” oznaczają kwotę wypłacaną przez jedną osobę drugiej celem zaspokojenia wszystkich jej uzasadnionych potrzeb. Zgodnie z kodeksem cywilnym zasadniczym warunkiem wstępnym dla powstania i trwania obowiązku alimentacyjnego jest istnienie stosunków rodzinnych lub o zbliżonym charakterze, przy czym chodzi tu zarówno o związek małżeński, pozamałżeński, związek pokrewieństwa w linii prostej czy związek między zarejestrowanymi partnerami lub byłymi zarejestrowanymi partnerami tej samej płci.

W kodeksie cywilnym określono grupy osób, na których spoczywa obowiązek alimentacyjny, i osób uprawnionych do pobierania świadczeń alimentacyjnych:

- alimenty między małżonkami: obowiązek alimentacyjny powstaje w momencie zawarcia małżeństwa i wygasa z chwilą jego rozwiązania. Na małżonkach spoczywa obowiązek alimentacyjny w zakresie, jaki zapewnia obu małżonkom taki sam poziom życia pod względem materialnym i kulturalnym, który wynika z równego statusu mężczyzny i kobiety w małżeństwie. Obowiązek alimentacyjny między małżonkami jest drugorzędny w stosunku do obowiązku alimentacyjnego między rodzicami i dziećmi;
- alimenty między rozwiedzionymi małżonkami: obowiązek alimentacyjny powstaje, jeżeli jedno z rozwiedzionych małżonków nie jest w stanie samodzielnie się utrzymać i niezdolność ta powstała w związku z małżeństwem; w takim przypadku można zasadnie dochodzić alimentów od byłego małżonka, w szczególności z uwagi na wiek lub stan zdrowia rozwiedzionego małżonka w chwili rozwodu lub zaprzestania sprawowania opieki nad wspólnym dzieckiem rozwiedzionych małżonków. Obowiązek alimentacyjny wygasa w momencie zawarcia nowego związku małżeńskiego przez małżonka otrzymującego alimenty lub z chwilą upływu wyznaczonego okresu alimentacyjnego (maksymalnie 3 lata);
- alimenty między rodzicami a dziećmi: obowiązek alimentacyjny powstaje z chwilą narodzin dziecka i wygasa w momencie, gdy dziecko będzie w stanie samodzielnie się utrzymać lub w momencie przeniesienia obowiązku alimentacyjnego na inną osobę (np. w rezultacie zawarcia małżeństwa lub zaprzeczenia ojcostwa). Kwotę świadczeń alimentacyjnych ustala się w taki sposób, aby zapewnić dziecku taki sam poziom życia jak poziom życia jego rodziców. Dziecko również jest zobowiązane do zapewnienia swoim rodzicom odpowiednich środków utrzymania stosownie do posiadanych przez siebie środków, przy czym poziom życia rodziców nie musi być identyczny jak poziom życia dziecka;
- alimenty między zstępnymi a wstępnymi: obowiązek alimentacyjny powstaje między wstępnymi i zstępnymi. Obowiązek alimentacyjny spoczywający na rodzicach względem swoich dzieci wyklucza istnienie obowiązku alimentacyjnego dziadków i innych wstępnych względem tych dzieci. Obowiązek alimentacyjny przechodzi na dalszych krewnych, jeżeli bliżsi krewni nie są w stanie się z niego wywiązać;
- świadczenie wypłacane samotnej matce na pokrycie kosztów utrzymania i innych wydatków: świadczenie takie jest należne wówczas, gdy matka dziecka nie pozostaje w związku małżeńskim z ojcem dziecka. W takiej sytuacji ojciec jest zobowiązany do wypłacania świadczeń alimentacyjnych przez okres dwóch lat od dnia narodzin dziecka oraz do wnoszenia rozsądnego wkładu na pokrycie kosztów związanych z ciążą i porodem.

Obowiązek alimentacyjny reguluje również ustawa o zarejestrowanych związkach partnerskich. W ustawie tej przewidziano:

- wzajemny obowiązek alimentacyjny między partnerami. Zakres obowiązku alimentacyjnego ustalono w taki sposób, by zapewnić obydwu partnerom zasadniczo taki sam poziom życia pod względem materialnym i kulturalnym;
- obowiązek alimentacyjny po zaprzestaniu wspólnego pożycia partnerów – były partner, który nie jest w stanie samodzielnie się utrzymać, może wystąpić o zasądzenie od byłego partnera rozsądnej kwoty alimentów, z uwzględnieniem możliwości i sytuacji finansowej byłego partnera. Jeżeli jeden z byłych partnerów, który nie ponosi winy za trwały rozkład pożycia w związku partnerskim, dozna poważnej szkody wskutek rozwiązania związku partnerskiego, taki partner może zwrócić się do sądu o zasądzenie alimentów na okres trzech lat, w kwocie odpowiadającej wysokości świadczenia alimentacyjnego, jakie byłoby należne w przypadku, gdyby związek partnerski nie został rozwiązany.

Obowiązek alimentacyjny spoczywający na obowiązującym względem uprawnionego jest ustanowiony w prawie i nie podlega przeniesieniu ani podstawieniu i nie można się go z góry zrzec.

Jednym z warunków wstępnych przyznania alimentów uprawnionemu, który obowiązuje we wszystkich przypadkach dotyczących wywiązywania się z obowiązku alimentacyjnego, jest zgodność z zasadami współżycia społecznego.

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Alimenty można zasądzić, jeżeli uprawniony nie jest rzeczywiście w stanie samodzielnie się utrzymać. Zdolność do samodzielnego utrzymania się jest tradycyjnie interpretowana jako zdolność danej osoby do zaspokojenia w zadowalającym stopniu wszystkich jej potrzeb (materialnych, kulturalnych itp.). Jeżeli dziecko nie jest w stanie samodzielnie się utrzymać i jest zależne od wsparcia zapewnianego przez zobowiązanego, obowiązek alimentacyjny nie wygaśnie nawet po osiągnięciu przez nie pełnoletności (np. jeżeli dziecko będzie kontynuowało naukę), a w wyjątkowych okolicznościach obowiązek alimentacyjny może trwać przez całe życie dziecka i rodziców (np. jeżeli dziecko jest niepełnosprawne w stopniu znacznym i nigdy nie będzie w stanie samodzielnie się utrzymać). Jeżeli natomiast dziecko będzie w stanie samodzielnie się utrzymać przed osiągnięciem pełnoletności, obowiązek alimentacyjny może wygasnąć. Dlatego też nie określono żadnej konkretnej granicy wieku.

Uzyskanie pełnoletności jest istotne ze względów proceduralnych (np. sąd może zasądzić alimenty na rzecz małoletniego dziecka z urzędu, ale w przypadku alimentów na dorosłe dzieci konieczne jest wniesienie pozwu).

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

Alimenty może zasądzić wyłącznie sąd na podstawie wniesionego pozwu, przy czym w przypadku alimentów na rzecz małoletniego dziecka sąd może zasądzić je również z urzędu.

Poza informacjami ogólnymi pozw musi zawierać imiona i nazwiska oraz adresy stron, opis okoliczności faktycznych mających istotne znaczenie dla danej sprawy, wykaz dowodów przedłożonych przez powoda oraz wyraźnie sformułowane żądanie pozwu.

Pozew należy wnieść do sądu o odpowiedniej właściwości miejscowej. Zobacz odpowiedź na pytanie 5.

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim

stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

Rodzic sprawujący pieczę nad dzieckiem jest uprawniony do wystąpienia w imieniu dziecka o zasądzenie alimentów od drugiego rodzica. Może on również występować w imieniu dziecka jako jego opiekun lub kurator. Jeżeli dziecko uzyskało pełną zdolność do czynności prawnych, musi ono wystąpić o alimenty we własnym imieniu.

Pozwu nie można wnieść w imieniu krewnego, chyba że nie posiada on pełnej zdolności do czynności prawnych, a sąd wyznaczy jednego z jego krewnych jako jego opiekuna.

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Międzynarodową jurysdykcję (właściwość) do prowadzenia postępowania w sprawach dotyczących zobowiązań alimentacyjnych ustala się zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych („rozporządzenie w sprawie zobowiązań alimentacyjnych”):

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A02009R0004-20130701&qid=1409302593149%20>. Przepisy tego rozporządzenia pozostają bez uszczerbku dla stosowania postanowień traktatów międzynarodowych, których Republika Czeska jest stroną i które dotyczą kwestii regulowanych rozporządzeniem w sprawie zobowiązań alimentacyjnych. Tego rodzaju traktaty mają jednak zastosowanie wyłącznie w odniesieniu do stosunków z państwami innymi niż państwa członkowskie UE. Dotyczy to w szczególności traktatów dwustronnych zawartych z państwami innymi niż państwa członkowskie UE lub międzynarodowej Konwencji o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych (konwencja lugańska z dnia 30.10.2007 r.) w odniesieniu do Norwegii, Szwajcarii i Islandii. W stosunkach między państwami członkowskimi Unii Europejskiej rozporządzenie w sprawie zobowiązań alimentacyjnych jest nadrzędne wobec traktatów międzynarodowych.

W Republice Czeskiej sądami właściwymi do orzekania w pierwszej instancji w sprawach dotyczących świadczeń alimentacyjnych są sądy rejonowe (*okresní soudy*).

Jurysdykcję ustala się przeważnie zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych, które jest nadrzędne wobec ustawodawstwa czeskiego. Zgodnie z art. 3 rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych powód może wnieść pozew do sądu:

- a) właściwego dla miejsca zwykłego pobytu pozwanego; lub
- b) właściwego dla miejsca zwykłego pobytu wierzyciela.

W przeciwnym wypadku zgodnie z przepisami art. 3 lit. c) i d) rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych postępowanie w Republice Czeskiej można wszcząć przed sądem właściwym do przeprowadzenia postępowania w sprawie o ustalenie ojcostwa lub do sądu właściwego do przeprowadzenia postępowania dotyczącego władzy rodzicielskiej, chyba że sąd właściwy do rozpoznania sprawy ustalono wyłącznie na podstawie obywatelstwa jednej ze stron.

Zgodnie z art. 5 rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych jurysdykcję można również ustalić na podstawie tego, że pozwany wda się w spór przed konkretnym sądem, pod warunkiem że pierwszą z kolejnych czynności prawnych dokonanych przez pozwanego nie będzie podniesienie zarzutu braku jurysdykcji tego sądu.

W ustawodawstwie czeskim przewidziano następujące przepisy w zakresie ustalania właściwości, które mają zastosowanie wyłącznie w przypadku, gdy nie można jej ustalić na podstawie przepisów rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych (tj. na przykład w sytuacji, gdy międzynarodową jurysdykcję sądu czeskiego ustala się na podstawie art. 6 i 7 rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych (jurysdykcja dodatkowa, *forum necessitatis*) lub traktatu międzynarodowego zawartego z państwem innym niż państwo członkowskie UE): w przypadku postępowania o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletniego sprawę rozstrzyga sąd powszechny właściwy dla miejsca zamieszkania małoletniego, ustalonego na podstawie umowy między rodzicami, orzeczenia sądu lub innych okoliczności faktycznych o decydującym znaczeniu. W pozostałych przypadkach sądem właściwym jest sąd powszechny właściwy dla miejsca zamieszkania pozwanego.

Sądem powszechnym właściwym w przypadku osoby fizycznej jest sąd rejonowy właściwy dla miejsca zamieszkania tej osoby, a jeżeli taka osoba nie ma miejsca zamieszkania – sąd właściwy dla miejsca jej pobytu. Za miejsce zamieszkania uznaje się miejsce, w którym dana osoba przebywa z zamiarem stałego pobytu (w niektórych przypadkach może istnieć więcej niż jedno takie miejsce – w takiej sytuacji właściwy będzie sąd powszechny w którymkolwiek z tych miejsc). Jeżeli ustalenie sądu powszechnego właściwego dla pozwanego będącego obywatelem Republiki Czeskiej jest niemożliwe lub jeżeli taki sąd powszechny nie będzie sądem Republiki Czeskiej, sądem właściwym jest sąd właściwy dla ostatniego znanego miejsca zamieszkania pozwanego w Republice Czeskiej. Roszczenia majątkowe przeciwko osobie niepodlegającej właściwości żadnego sądu powszechnego w Republice Czeskiej można wnosić do sądu właściwego dla rejonu, w którym znajduje się dany składnik majątku.

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

Zgodnie z prawem nie istnieje przymus adwokacki. Powód może jednak udzielić wybranej przez siebie osobie, na przykład adwokatowi, pełnomocnictwa do reprezentowania go przed sądem.

Osoba fizyczna, która nie może występować przed sądem samodzielnie, musi być reprezentowana przez pełnomocnika procesowego lub opiekuna. W przypadku małoletniego dziecka pełnomocnikami procesowymi mogą być jego rodzice.

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

Strony postępowania w sprawie o wzajemne zobowiązania alimentacyjne między rodzicami a dziećmi są całkowicie zwolnione z opłat sądowych. W innych postępowaniach o ustalenie alimentów, w tym o ich zwiększenie, powód jest zwolniony z opłat sądowych. Tego rodzaju zwolnienie obowiązuje również w przypadku sądowego lub komorniczego postępowania egzekucyjnego.

Jeżeli powód jest reprezentowany przez adwokata, musi – o ile nie uzgodniono inaczej – pokryć jego honorarium według stawki określonej w taryfie adwokackiej (którą można pobrać w języku angielskim ze strony internetowej czeskiej Izby Adwokackiej: <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=2239>). Jeżeli będzie to uzasadnione sytuacją socjalną i finansową powoda i jeżeli powództwo nie będzie arbitralne lub w oczywisty sposób bezpodstawne ani nie będzie utrudniało żadnej ze stron korzystania z przysługujących jej praw, sąd może wyznaczyć pełnomocnika procesowego nieodpłatnie lub obniżyć wysokość honorarium takiego pełnomocnika, jeżeli uzna to za bezwzględnie konieczne do zapewnienia ochrony interesów powoda; po spełnieniu określonych warunków na takiego pełnomocnika zostanie wyznaczony adwokat.

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

Alimenty mają najczęściej formę świadczeń pieniężnych realizowanych w postaci regularnych comiesięcznych płatności, zawsze za kolejny miesiąc z góry (o ile sąd nie orzeknie inaczej lub wierzyciel nie uzgodni innych warunków ze zobowiązanym rodzicem), choć dopuszcza się również możliwość realizacji tych świadczeń w innej formie, na przykład w postaci udostępnienia lokalu mieszkalnego, świadczeń w naturze itp.

Poza warunkami nałożonymi na zobowiązanego rodzica zakres obowiązku alimentacyjnego określa również stosunki majątkowe i uzasadnione potrzeby dziecka, które zależą głównie od jego wieku i stanu zdrowia. Ponadto uwzględnia się sposób, w jaki dziecko przygotowuje się do przyszłego zawodu, jego zajęcia pozalekcyjne, zainteresowania itp. Co do zasady jednak standard życia dziecka powinien odpowiadać standardowi życia jego rodziców. Jeżeli sytuacja finansowa zobowiązanego na to pozwala, za uzasadnioną potrzebę dziecka można uznać również odkładanie oszczędności. Przy ustalaniu zakresu obowiązków alimentacyjnych spoczywających na rodzicach uwzględnia się również to, który z rodziców sprawuje opiekę nad dzieckiem i w jakim zakresie.

Sąd zasądza alimenty między małżonkami w kwocie, która zapewni obu małżonkom taki sam poziom życia pod względem materialnym i kulturalnym, który wynika z równego statusu mężczyzny i kobiety w małżeństwie.

Alimenty między rozwiedzionymi małżonkami są zasądzone wówczas, gdy rozwiedziony małżonek nie jest w stanie samodzielnie się utrzymać i niezdolność ta powstała w związku z małżeństwem; wówczas można zasadnie dochodzić od byłego małżonka alimentów, w szczególności z uwagi na wiek lub stan zdrowia rozwiedzionego małżonka w chwili rozvodu lub zaprzestania sprawowania opieki nad wspólnym dzieckiem rozwiedzionych małżonków. Alimenty są zasądzone w rozsądnej wysokości. Ustalając ich kwotę, sąd bierze pod uwagę czas trwania małżeństwa przed rozводом, a także inne wymogi określone w przepisach prawa.

Kobieta w ciąży otrzymuje świadczenie w rozsądnej wysokości na pokrycie kosztów związanych z ciążą i porodem.

Sąd zasądzi alimenty na rzecz zarejestrowanego partnera na podstawie pozwu, biorąc pod uwagę wkład w prowadzenie wspólnego gospodarstwa domowego. Wysokość świadczenia alimentacyjnego ustala się w taki sposób, by zapewnić obydwu partnerom taki sam poziom życia pod względem materialnym i kulturalnym.

Obowiązek alimentacyjny po rozwiązaniu związku partnerów tej samej płci może zostać ustalony na podstawie pozwu wniesionego przez byłego partnera, który nie jest w stanie samodzielnie się utrzymać. Taki partner może zwrócić się do byłego partnera o przekazywanie alimentów w racjonalnej wysokości stosownie do jego zdolności, możliwości finansowych i posiadanych składników majątku. Jeżeli partnerzy nie osiągną porozumienia, sąd zasądzi alimenty na podstawie pozwu wniesionego przez jednego z nich. Jeżeli jeden z byłych partnerów, który nie ponosi winy za trwały rozkład pożycia w związku partnerskim, dozna poważnej szkody wskutek rozwiązania związku partnerskiego, sąd może zasądzić alimenty od drugiego byłego partnera na okres trzech lat od rozwiązania związku, w kwocie odpowiadającej wysokości świadczenia alimentacyjnego, jakie byłoby należne w przypadku, gdyby związek partnerski nie został rozwiązany.

W prawie czeskim nie przewidziano możliwość wyliczania świadczeń alimentacyjnych w zobiektywizowany sposób za pomocą tabeli, określonych wartości procentowych itp. ani nie wyznaczono minimalnej ani maksymalnej kwoty świadczeń alimentacyjnych. Wydając orzeczenie, sąd weźmie pod uwagę specyfikę danej sprawy, np. możliwość występowania więcej niż jednego obowiązku alimentacyjnego, większe kwoty w przypadku dziecka niepełnosprawnego itp. Ministerstwo Sprawiedliwości publikuje wyłącznie tabelę zawierającą informacje o zalecanych kwotach świadczeń alimentacyjnych:

<http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=6223&d=315516>

W razie zmiany sytuacji sąd wydaje stosowne orzeczenie w sprawie alimentów. Istnieje zatem możliwość zmiany alimentów, jeżeli dojdzie do istotnej zmiany sytuacji wierzyciela lub zobowiązanego.

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Alimenty są wypłacane w regularnych comiesięcznych ratach, które są zawsze płatne za kolejny miesiąc z góry, chyba że sąd postanowi inaczej lub zobowiązany uzgodni inne rozwiązanie z wierzycielem. W wyjątkowych przypadkach (np. w sytuacji, gdy zobowiązany rodzic uzyskuje dochody wyłącznie sezonowo, prowadzi działalność gospodarczą obciążoną wysokim ryzykiem itp.) sąd może zasądzić wpłacenie określonej kwoty z góry (depozyt) na poczet przyszłych płatności alimentacyjnych. Sąd podejmie następnie dalsze kroki w celu zapewnienia wypłaty z tej kwoty na rzecz dziecka poszczególnych świadczeń w wysokości odpowiadającej kwocie miesięcznych alimentów. Świadczenia alimentacyjne należy wypłacać wierzycielowi albo opiekunowi wierzyciela.

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

Zgodnie z prawem czeskim można wnieść pozew do właściwego sądu o przeprowadzenie egzekucji sądowej lub można złożyć wniosek do komornika o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Ogólne informacje na temat sądowego lub komorniczego postępowania egzekucyjnego (a także szczegółowe informacje, które należy zawrzeć w pozwie lub wniosku) są zawarte w dokumencie informacyjnym pt. „Procedury wykonywania orzeczeń sądowych”. Poniżej przedstawiono niektóre szczegółowe informacje na temat odzyskiwania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych.

Sądowe postępowanie egzekucyjne

Sąd powszechny właściwy dla rozpatrywania spraw dotyczących małoletniego dziecka (definicję takiego sądu zawarto w odpowiedzi na pytanie nr 5) zasądza alimenty i wykonuje orzeczenie zasądzające alimenty na rzecz małoletniego dziecka. Sąd powszechny właściwy dla zobowiązanego (definicję sądu powszechnego właściwego dla zobowiązanego zawarto w odpowiedzi na pytanie nr 5) jest właściwy do orzekania w sprawie innych rodzajów obowiązku alimentacyjnego, z uwzględnieniem alimentów na rzecz dorosłych dzieci.

W przypadku egzekucji świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletniego dziecka sąd, na wniosek strony postępowania, zapewni pomoc w ustaleniu miejsca zamieszkania zobowiązanego. Sąd może również udzielić wierzycielowi dodatkowego wsparcia, zanim wyda nakaz wykonania orzeczenia – na przykład zwracając się do zobowiązanego o udzielenie informacji na temat tego, czy pobiera on pensję lub uzyskuje jakkolwiek inny regularny dochód, a także informacji na temat źródła takiego dochodu, lub informacji na temat banku lub instytucji płatniczej, w których ma otwarte rachunki, oraz o podanie numerów tych rachunków lub wzywając zobowiązanego do przedstawienia wykazu składników posiadanego majątku. Sąd może zapewnić tego rodzaju wsparcie również w przypadku obowiązków alimentacyjnych innego rodzaju niż alimenty na rzecz małoletniego dziecka.

Egzekucja komornicza

Wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego można złożyć u dowolnego czeskiego komornika. Lista komorników jest dostępna na stronie internetowej Izby Komorniczej Republiki Czeskiej: <http://www.ekcr.cz/seznam-exekutoru>. Przeprowadzając egzekucję świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletniego dziecka, komornik nie ma prawa żądać od wierzyciela wpłaty racjonalnej zaliczki na poczet kosztów egzekucji. Jedną z możliwych metod egzekucji w sprawach dotyczących egzekucji świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletniego dziecka jest zatrzymanie prawa jazdy zobowiązanego.

W przypadku niewywiązania się z obowiązku alimentacyjnego, poza zastosowaniem wspomnianych powyżej metod egzekucji, osobie niewywiązującej się z tego obowiązku mogą również zostać postawione zarzuty w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa polegającego na uchylaniu się od obowiązkowych świadczeń alimentacyjnych. Jeżeli chodzi o przestępstwo polegające na uchylaniu się od obowiązkowych świadczeń alimentacyjnych, kodeks karny stanowi, że takie przestępstwo popełnia ten, kto umyślnie albo wskutek niedbalstwa nie wywiązuje się ze spoczywającego na nim zgodnie z prawem obowiązku zapewniania środków utrzymania lub opieki przez okres dłuższy niż cztery miesiące. W takim przypadku zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa można złożyć na dowolnym komisariacie policji.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwie kraju systemu egzekwowania.

Ogólne informacje na temat sądowego postępowania egzekucyjnego lub egzekucji komorniczej (w tym informacje dotyczące tego, które składniki majątku mogą zostać objęte sądowym postępowaniem egzekucyjnym lub egzekucją komorniczą, oraz informacje na temat dostępnych środków zaskarżenia) można znaleźć w dokumencie informacyjnym pt. „Procedury wykonywania orzeczeń sądowych” („Postupy při vymáhání soudního rozhodnutí”).

Kodeks postępowania cywilnego stanowi, że jeżeli wierzyciel nie skorzysta z prawa dochodzenia alimentów przed upływem terminu przedawnienia, ulega ono przedawnieniu, a dłużnik nie będzie zobowiązany do zapłaty alimentów. Jeżeli jednak dłużnik dokona płatności po upływie terminu przedawnienia, nie może domagać się zwrotu przekazanych środków. Samo prawo do świadczeń alimentacyjnych nie ulega przedawnieniu, przedawnia się natomiast prawo do powtarzających się płatności z tytułu alimentów. Termin przedawnienia wynosi z reguły trzy lata. Jeżeli jednak prawa zostały potwierdzone orzeczeniem organu publicznego (np. sądu), termin przedawnienia wynosi dziesięć lat od dnia wydania orzeczenia przyznającego świadczenie. Prawo do świadczeń alimentacyjnych nie wygasa po upływie określonego czasu.

Alimenty mogą zostać zasądzone wyłącznie od dnia wszczęcia postępowania sądowego. Alimenty na rzecz dziecka mogą jednak zostać zasądzone również z mocą wsteczną za okres maksymalnie trzech lat przed dniem wszczęcia postępowania sądowego. Alimenty na rzecz samotnej matki oraz zwrot kosztów związanych z ciążą i porodem również mogą zostać zasądzone z mocą wsteczną, przy czym w takim przypadku maksymalny okres wynosi dwa lata przed dniem porodu.

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

Podmioty odpowiedzialne za zapewnianie dzieciom ochrony socjalnej i prawnej, funkcjonujące przy urzędzie gminy i dysponujące rozszerzonymi uprawnieniami, są zobowiązane do udzielania wsparcia przy zgłaszaniu w imieniu małoletniego dziecka roszczeń o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych oraz o egzekucję świadczeń alimentacyjnych, w tym pomoc przy wnoszeniu pozwu do sądu.

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

W przepisach prawa nie przewidziano takiej możliwości.

14 Jeżeli zamieszkuje na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Wierzyciel może złożyć wniosek o pomoc w odzyskaniu należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych w Urzędzie ds. Międzynarodowej Ochrony Prawnej Dzieci w Brnie (Úřad pro mezinárodně právní ochranu dětí) (<http://www.umpod.cz/>).

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Wnioskodawca może skontaktować się z taką organizacją, korzystając z poniższych danych kontaktowych:

Úřad pro mezinárodně právní ochranu dětí (Urząd ds. Międzynarodowej Ochrony Prawnej Dzieci)
Šilingrovo náměstí 3/4
602 00 Brno
Republika Czeska

Tel.: +420 542 215 522

Faks: +420 542 212 836

E-mail: podatelna@umpod.cz

Kontaktując się z Urzędem po raz pierwszy, wnioskodawca powinien podać swoje imię i nazwisko oraz dane kontaktowe (nr telefonu lub adres e-mail), a także imię i datę urodzenia dziecka, którego dotyczy dane pytanie lub wniosek.

Jeżeli wnioskodawca zwraca się do Urzędu o pomoc w odzyskaniu należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych, musi najpierw złożyć nieformalny pisemny wniosek o przyznanie takiej pomocy w Urzędzie, do którego musi załączyć wypełniony kwestionariusz, który można pobrać w języku czeskim ze strony internetowej Urzędu: <http://www.umpod.cz/vyzivne/postup-pri-vymahani-vyzivneho/>. We wniosku należy podać podstawowe informacje dotyczące dziecka i zobowiązanego, a także najistotniejsze okoliczności faktyczne wyjaśniające, dlaczego wnioskodawca zwraca się o pomoc w odzyskaniu należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych. Do wniosku należy również załączyć odpisy wszelkich dokumentów, w szczególności orzeczeń sądu ustalających obowiązki alimentacyjny. Następnie Urząd oceni możliwość odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych w danym przypadku i, w razie konieczności, udzieli wnioskodawcy szczegółowych wytycznych w zakresie dalszych kroków, jakie powinien on podjąć.

Urząd może się również zwrócić do wnioskodawcy o dostarczenie dodatkowych dokumentów. Zasadniczo należy przedłożyć wyrok nakładający obowiązek alimentacyjny wraz z jego poświadczonym tłumaczeniem na język urzędowy państwa, w którym mają zostać odzyskane należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych, a także klauzule prawomocności i wykonalności wyroku. W przypadku gdy należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych mają zostać odzyskane w państwie członkowskim Unii Europejskiej, sąd sporządzi wyciąg z orzeczenia zgodnie z art. 56 rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych. Z reguły wymagane są również pełnomocnictwo dla organu centralnego za granicą, zaświadczenie o kontynuowaniu nauki wydane wierzycielowi, który ukończył 15 rok życia, lub poświadczenie pozostawania przy życiu (*potvrzení o žití*). Sąd rejonowy właściwy dla miejsca zamieszkania wnioskodawcy (zazwyczaj sąd, który rozpoznawał sprawę w pierwszej instancji) powinien zapewnić mu wsparcie w sporządzeniu tłumaczenia dokumentów. Sąd prześle gotowe dokumenty wnioskodawcy albo prześle je bezpośrednio Urzędowi. Urząd zbada otrzymane dokumenty i po upewnieniu się, że wszystkie wymagania zostały spełnione, prześle wniosek sądowi w państwie trzecim lub prześle sprawę właściwemu organowi lub organizacji w państwie trzecim w celu przeprowadzenia dalszego postępowania. Urząd będzie regularnie informował wnioskodawcę o podejmowanych działaniach, a także o postępach i wyniku postępowania.

W przypadku odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych za pomocą środków prawnych lub wskutek dobrowolnych wpłat na rachunek partnera przebywającego za granicą dokonywanych przez zobowiązanego, płatności takie zasadniczo wpływają na rachunek Urzędu raz w miesiącu (ze względów administracyjnych, księgowych i ilościowych) w formie płatności zbiorczej. Dział Finansowy Urzędu przekazuje płatności wierzycielowi w terminie jednego miesiąca zgodnie z dyspozycjami wierzyciela. Jeżeli wierzyciel otrzyma bezpośrednio płatności od zobowiązanego, który przebywa w państwie trzecim, ma obowiązek natychmiastowo poinformować o nich Urząd. Wierzyciel jest również zobowiązany do informowania Urzędu o wszelkich zmianach, które mogą wywrzeć wpływ na postępowanie (zmiana adresu zamieszkania, zmiana w zakresie opieki nad dzieckiem, ukończenie edukacji przez dziecko itp.).

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Osoba ubiegająca się o alimenty, która zamieszkuje w państwie trzecim, powinna zwrócić się do właściwego organu w tym państwie, który skontaktuje się z Urzędem ds. Międzynarodowej Ochrony Prawnej Dzieci (dane kontaktowe Urzędu przedstawiono powyżej).

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

Po otrzymaniu wniosku z zagranicy Urząd ds. Międzynarodowej Ochrony Prawnej Dzieci podejmie następujące działania:

1. sprawdzi, czy wniosek spełnia wszystkie wymagania przewidziane w przepisach unijnych i umowach międzynarodowych lub zwróci się o dostarczenie dodatkowych dokumentów;
2. prześle zobowiązanemu w Republice Czeskiej pisemne wezwanie do spłaty zadłużenia alimentacyjnego oraz do dobrowolnego uiszczenia regularnych płatności alimentacyjnych;

3. w przypadku braku odpowiedzi zobowiązanego Urząd zasięgnie informacji na temat jego sytuacji finansowej i złoży wniosek o uznanie i wykonanie orzeczenia we właściwym sądzie w Republice Czeskiej. Urząd reprezentuje wnioskodawcę (wierzyciela zamieszkującego za granicą) w postępowaniu i podejmuje wszelkie czynności konieczne do odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych i zabezpieczenia przekazania odzyskanych kwot do odpowiedniego państwa trzeciego. Urząd i zagraniczny organ przekazujący udzielają sobie wzajemnie informacji o podejmowanych czynnościach, a także o postępach i wyniku postępowania dotyczącego wykonania orzeczenia alimentacyjnego.

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Tak.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do roszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

Strony postępowania w sprawie o wzajemne zobowiązania alimentacyjne między rodzicami a dziećmi są całkowicie zwolnione z opłat sądowych. W innych postępowaniach o ustalenie alimentów, w tym o ich zwiększenie, powód jest zwolniony z opłat sądowych. Tego rodzaju zwolnienie obowiązuje również w przypadku sądowego lub komorniczego postępowania egzekucyjnego. W postępowaniu dotyczącym obowiązku alimentacyjnego nie istnieje przymus adwokacki. Urząd ds. Międzynarodowej Ochrony Prawnej Dzieci świadczy swoje usługi nieodpłatnie. Urząd będzie reprezentował powoda (wierzyciela zamieszkującego za granicą) w postępowaniu sądowym, będzie podejmował wszelkie czynności konieczne do zabezpieczenia płatności alimentów w jego imieniu i zagwarantuje przekazanie kwot odzyskanych w państwie trzecim.

Jeżeli będzie to uzasadnione sytuacją socjalną i finansową powoda i jeżeli powództwo nie będzie arbitralne lub w oczywisty sposób bezpodstawne ani nie będzie utrudniało żadnej ze stron korzystania z przysługujących jej praw, sąd może zwolnić stronę z obowiązku uiszczenia części lub całości opłat sądowych. Jeżeli sąd wyznaczył pełnomocnika stronie zwolnionej z opłat sądowych, zwolnienie takie obejmuje również - w zakresie, w jakim zostało ono udzielone - wydatki poniesione przez pełnomocnika i jego honorarium. Strona, która została zwolniona z opłat sądowych, nie może zostać zobowiązana do wniesienia depozytu na pokrycie kosztów przeprowadzenia dowodów ani do zwrotu na rzecz Skarbu Państwa wygenerowanych przez siebie kosztów (np. wynagrodzenia świadków, honorariów biegłych, kosztów tłumaczenia ustnego itp.). Koszty poniesione w związku z faktem, że strona występująca przed sądem posługuje się swoim językiem ojczystym lub korzysta z systemów komunikacji dla osób niesłyszących lub niesłyszących i niewidomych ponosi państwo i nie można dochodzić rekompensaty z tytułu takich kosztów.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Zgodnie z ustawą nr 359/1999 Zb.U. o ochronie socjalnej i prawnej dzieci, z późniejszymi zmianami, aby zapewnić ochronę socjalną i prawną w odniesieniu do państw trzecich Urząd ds. Międzynarodowej Ochrony Prawnej Dzieci, jako organ centralny w Republice Czeskiej, będzie realizował następujące zadania:

- § wykonywanie obowiązków centralnego organu rządowego zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych;

- § pełnienie funkcji kuratora dziecka;
- § zwracanie się do odpowiednich organów oraz innych podmiotów prawnych i osób o sporządzenie sprawozdań dotyczących sytuacji dzieci będących obywatelami Republiki Czeskiej, ale niezamieszkujących na stałe na terytorium Republiki Czeskiej, na wniosek rodziców zamieszkujących w Republice Czeskiej lub organów ds. ochrony socjalnej i prawnej;
- § pośredniczenie w przekazywaniu dokumentów osobistych i innych dokumentów organom w państwach trzecich oraz dostarczanie pism i innych dokumentów przekazanych przez organy w państwach trzecich;
- § współpraca z organami rządowymi lub innymi organizacjami w państwach trzecich pełniącymi funkcje zbliżone do funkcji Urzędu, jeżeli takie organizacje są należycie uprawnione do zajmowania się kwestiami związanymi z ochroną socjalną i prawną w danym państwie, oraz, w stosownych przypadkach, z innymi organami, placówkami i podmiotami prawnymi;
- § zapewnianie wsparcia przy poszukiwaniu rodziców dziecka, jeżeli jedno z nich lub oboje zamieszkują za granicą, członków rodziny i osób, na których spoczywa obowiązek alimentacyjny, badanie sytuacji materialnej i finansowej w celu ustalenia wysokości świadczeń alimentacyjnych, pośredniczenie w składaniu wniosków o egzekucję należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych, a mianowicie wniosków o uregulowanie kwestii związanych z obowiązkiem alimentacyjnym i wychowywaniem dziecka oraz wniosków o ustalenie ojcostwa;
- § zapewnianie tłumaczenia dokumentów niezbędnych do wykonywania uprawnień w zakresie ochrony socjalnej i prawnej zgodnie z postanowieniami traktatów międzynarodowych i mającymi bezpośrednio zastosowanie przepisami Unii Europejskiej.

Aby Urząd mógł wykonywać swoje uprawnienia, odpowiednie organy oraz inne osoby i podmioty prawne są zobowiązane do udzielania Urzędowi, w niezbędnym zakresie, wszelkiego wsparcia, o jakie się do nich zwróci; w takim przypadku stosuje się odpowiednio przepisy rozporządzeń w sprawie wykonywania orzeczeń dotyczące obowiązku udzielania wsparcia przez osoby trzecie. Obowiązkowego wsparcia w wymaganym zakresie udzielają również np. sądy, policja Republiki Czeskiej, banki, instytucje zabezpieczenia społecznego, urzędy pracy, podmioty świadczące usługi pocztowe, dostawcy usług elektronicznych, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w zakresie udzielania informacji znajdujących się w rejestrach obywateli i obcokrajowców itp.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

Ostatnia aktualizacja: 17/12/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.